

EUROOPAN KOMISSIO VASTAUKSET

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN

**EU:n toimet alusten aiheuttaman merten
pilaantumisen torjumiseksi**

Vielä ei olla turvallisilla vesillä

Sisältö

I. KOMISSION VASTAUKSET LYHYESTI	2
II. KOMISSION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN KESKEISIIN HUOMAUTUKSIIN.....	2
1. Alusten aiheuttamaa ympäristön pilaantumista koskevat EU:n säännöt.....	2
2. Alusten aiheuttamaa merten pilaantumista koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpano ja valvonta	4
3. Alusten aiheuttaman merten pilaantumisen seuranta koskeva EU:n kehys	6
III. KOMISSION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN SUOSITUKSIIN.....	6
Suositus 1 – Parannetaan pilaantumista koskevien EMSAn varoitusvälineiden toimintaa ja vaikuttavuutta	6
Suositus 2 – Vahvistetaan jäsenvaltioiden EU:n direktiivien nojalla suorittamien pakollisten tarkastusten seuranta.....	7
Suositus 3 – Seurataan EU:n rahoittamien hankkeiden laajentamiseen liittyviä kysymyksiä	8
Suositus 4 – Parannetaan merivesien ympäristön tilaa koskevaa raportointia ja seuranta.....	9

Tässä asiakirjassa esitetään Euroopan komission vastaukset Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen huomautuksiin [varainhoitoasetuksen](#) 265 artiklan mukaisesti, ja se julkaistaan yhdessä kyseisen erityiskertomuksen kanssa.

I. KOMISSIION VASTAUKSET LYHYESTI

Euroopan komissio suhtautuu myönteisesti Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen EU:n toimista alusten aiheuttaman merivesien pilaantumisen torjumiseksi. Komissio myöntää, että nyt, kun [meristrategiapuitedirektiivin](#) avulla on edistytty kohti meriympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevia kunnianhimoisia tavoitteita jo vuosien ajan, tarvitaan lisätoimia ja -menetelmiä alusten aiheuttaman merivesien pilaantumisen torjumiseksi.

[Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa](#) vahvistetaan komission tavoite suojella kansalaisia ympäristöön liittyviltä riskeiltä ja vaikutuksilta ja viitotetaan tietä kohti tervettä maapalloa kaikille. Komissio hyväksyi useita EU:n aloitteita meriliikenteen aiheuttaman pilaantumisen vähentämiseksi EU:n merillä [kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategian](#) ja [saasteettomuustoimintasuunnitelman](#) mukaisesti. Meriliikenteen kestävyysparantaminen on keskeistä, jotta voidaan saavuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman päämäärät ja tavoitteet ja edistää ilmastotavoitteita sekä luonnon monimuotoisuutta ja saasteettomuutta koskevia tavoitteita. Merenkulkuala pyrkii saavuttamaan nämä tavoitteet, ja merkittävää edistystä onkin tapahtunut.

Komissio ottaa tämän kertomuksen huomioon tulevaisuuden EU:n poliittisissa aloitteissa ja nykyisten aloitteiden täytäntöönpanossa. [Eurooppalaisella valtamerisopimuksella](#) varmistetaan johdonmukaisuus kaikilla valtameriin liittyvillä politiikan aloilla. Sopimuksessa keskitytään häiriönsietokykyisten ja terveiden valtameri- ja rannikkoalueiden tukemiseen, sinisen talouden edistämiseen, meren ja valtamerien käytön johdonmukaiseen hallintaan sekä kattavan meriosaamista, innovointia ja investointeja koskevan ohjelman kehittämiseen. Uudella [EU:n satamastrategialla](#) parannetaan satamien ja [merenkulun teollisuusstrategialla](#) Euroopan merenkulun valmistusteollisuuden kilpailukykyä, kestävyyttä ja häiriönsietokykyä. Komissio varmistaa myös, että Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO) sopii kunnianhimoisista toimenpiteistä, jotka koskevat esimerkiksi kadonneista konteista peräisin olevia muovipellettejä, poistovesiä ja pakokaasujen puhdistusjärjestelmien jäämiä tai kemikaalisäiliöalusten esipesumenettelyjä. On myös muistettava, että meri liittyy olennaisesti maalla toteutettaviin toimiin ja päinvastoin. Tätä kysymystä tarkastellaan lähemmin [eurooppalaisessa vesiresilienssiä koskevassa strategiassa](#), joka sisältää lähteestä mereen -lähestymistavan. Meristrategiapuitedirektiiviä tarkistetaan parhaillaan, ja arviointikertomus ja vaikutustenarviointi julkaistaan pian.

II. KOMISSIION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN KESKEISIIN HUOMAUTUKSIIN

1. Alusten aiheuttamaa ympäristön pilaantumista koskevat EU:n säännöt

Komissio on täysin sitoutunut panemaan täytäntöön nykyaikaiset meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman vesien pilaantumisen vähentämistä koskevat säännöt. Tässä on keskeisessä asemassa sen varmistaminen, että EU:n merilainsäädäntö on IMO:n sääntöjen mukaista.¹

¹ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautus 14.

Marraskuussa 2024 hyväksyttiin neljä uutta niin kutsutun meriturvallisuuspaketin säädöstä puhtaan, turvallisemman ja nykyaikaisen merenkulun tukemiseksi EU:ssa. Säädöksillä muutetaan asiaankuuluvia direktiivejä i) alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta, ii) satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta, iii) meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnasta ja iv) lippuvaltiota koskevien vaatimusten noudattamisesta. Tarkistetulla paketilla saavutetaan tasapaino toisaalta merenkulun korkean laadun varmistamista koskevan tarpeen ja toisaalta Euroopan merenkulkualan kilpailukyvyyn turvaamista koskevan tarpeen välillä samalla, kun pidetään kustannukset kohtuullisina toiminnanharjoittajille ja jäsenvaltioiden viranomaisille. Kaiken kaikkiaan paketti antaa EU:lle nykyaikaisia välineitä puhtaan merenkulun tukemiseen yhdenmukaistamalla EU:n säännöt kansainvälisten normien kanssa ja parantamalla täytäntöönpanoa ja valvontaa EU:n ja kansallisten viranomaisten välisen tiiviimmän yhteistyökehityksen avulla.²

Äskettäin tarkistetulla alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetulla direktiivillä³ sisällytetään nämä kansainväliset normit EU:n lainsäädäntöön ja varmistetaan, että ympäristöä pilaavien aineiden laittomista päästöistä vastuussa oleville henkilöille määrätään varoittavia, tehokkaita ja oikeasuhteisia seuraamuksia, jotta voidaan parantaa merenkulun turvallisuutta ja suojella meriympäristöä paremmin alusten aiheuttamalta ympäristön pilaantumiselta. Tarkistetulla lailla varmistetaan selkeys ja johdonmukaisuus kansainvälisten sääntöjen ja menettelyjen kanssa sekä erityisesti aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemistä koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (MARPOL) kanssa meriympäristön suojelemiseksi. Tarkistetulla alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetulla direktiivillä laajennetaan myös nykyisen direktiivin soveltamisala kattamaan pakattuina kuljetettavien haitallisten aineiden laittomat päästöt, jätevedet, jätteet ja poistovedet sekä pakokaasujen puhdistusjärjestelmien jäämät. Direktiivillä myös vahvistettiin hallinnollisia seuraamuksia ja niiden tehokasta soveltamista koskeva oikeudellinen kehys, jonka avulla kansalliset viranomaiset voivat varmistaa, että alusten aiheuttamasta pilaantumisesta määrätään varoittavia ja johdonmukaisia seuraamuksia kaikilla Euroopan merillä.⁴

Äskettäin tarkistetulla satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetulla direktiivillä⁵ päivitetään satamassa olevien alusten tarkastamista koskevia vaatimuksia. Direktiivillä sisällytetään hylkyjen poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus (Nairobin yleissopimus) EU:n lainsäädäntöön. Tämä yleissopimus tarjoaa allekirjoittajavaltioille oikeusperustan poistaa tai poistattaa hylkyjä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti ihmisten, tavaroiden ja omaisuuden turvallisuuteen merellä sekä meriympäristöön. Yleissopimuksen täytäntöönpano satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevan järjestelmän avulla tarkoittaa sitä, että EU:n satamissa käyvien alusten on osoitettava noudattavansa yleissopimusta oleellisilta osin, tai muutoin ne saattavat joutua yksityiskohtaisempiin tarkastuksiin. Tällä tavoin kannustetaan useampia valtioita ratifioimaan yleissopimus.

Äskettäin tarkistetulla direktiivillä meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaaiteista⁶ parannetaan onnettomuuksia tutkivien elinten valmiuksia suorittaa onnettomuustutkinta ja raportoida siitä oikea-aikaisesti, asiantuntevasti ja riippumattomasti. Tarkistetulla direktiivillä

² Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 18–21.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/3101, annettu 27 päivänä marraskuuta 2024, direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ:L_202403101.

⁴ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 28, 63 ja 64.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/3009, annettu 27 päivänä marraskuuta 2024, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetun direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32024L3099>.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/3017, annettu 27 päivänä marraskuuta 2024, meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaaiteista annetun direktiivin 2009/18/EY muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 1286/2011 kumoamisesta, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL_202403017.

päivitetään myös useita määritelmiä ja viittauksia asiaa koskevaan EU:n lainsäädäntöön ja IMOn sääntöihin, jotta onnettomuuksia tutkivat elimet voivat suorittaa onnettomuustutkintoja yhdenmukaisesti kaikkialla EU:ssa. Merellä kadonneiden konttien osalta tarkistetuissa direktiivissä säädetään, että jäsenvaltioiden on kirjattava ne merionnettomuuksia koskevaan eurooppalaiseen tietojärjestelmään, jos kontit ovat jäsenvaltioiden vesillä tai jos ne ovat peräisin jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivista aluksista. Lisäksi alusliikennettä koskevan seuranta- ja tietojärjestelmän perustamisesta annetussa direktiivissä⁷ vaaditaan jäsenvaltioita varmistamaan, että kontteja kadottaneen aluksen päällikkö ilmoittaa kadonneet kontit välittömästi asianomaiselle rannikkovaltiolle, mikä tarkoittaa, että kadonneiden konttien valvonta tapahtuu EU:n tasolla.⁸

Tarkistettu Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia⁹ (EUMSS), joka hyväksyttiin neuvoston päätelmissä lokakuussa 2023, tarjoaa kattavan lähestymistavan meriturvallisuushkiin puuttumiseksi. Strategiaan kuuluu muun muassa erilaisia toimia räjähtämättömien taisteluvälineiden (UXO) torjumiseksi. Euroopan komissio investoi lisäksi vuosina 2016–2022 yli seitsemän miljoonaa euroa räjähtämättömiin taisteluvälineisiin liittyviin hankkeisiin. Näiden hankkeiden tulokset paransivat räjähtämättömien taisteluvälineiden havaitsemista ja neutralointitekniikoita ja antoivat lisää tietoa räjähtämättömiin taisteluvälineisiin liittyvistä uhkista meriympäristössä.¹⁰

Komission syyskuussa 2023 Palangassa järjestämässä **Our Baltic 2.0** -konferenssissa Itämeren jäsenvaltioiden ministerit tekivät useita sitoumuksia, kuten i) yhteistyön vahvistaminen alueellisten järjestöjen (Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio – HELCOM, Itämeren valtioiden neuvosto – CBSS) kanssa räjähtämättömien taisteluvälineiden torjumiseksi Itämerellä; ii) tiedoissa ja lainsäädännössä olevien puutteiden korjaaminen ja teknologioiden kehittäminen räjähtämättömien taisteluvälineiden poistamiseksi; iii) korkean riskin alueiden priorisointi räjähtämättömien taisteluvälineiden poistamiseksi; ja iv) rahoitusmekanismien tutkiminen näiden toimien tukemiseksi. Komissio on käynnistänyt uusia hankkeita auttaakseen jäsenvaltioita täyttämään nämä sitoumukset. Neljä hanketta on jo käynnissä tai saamassa rahoitusta Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR), Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) tai Horisontti Eurooppa - puiteohjelmasta. Komissio toteuttaa viimeisimmän hankkeen (5,6 miljoonaa euroa) Euroopan parlamentin pyynnöstä kehittääkseen ja testatakseen uusia teknologioita räjähtämättömien taisteluvälineiden poistamiseksi Itämerestä. Erityisesti tämän hankkeen odotetaan olevan keskeisessä asemassa siirryttäessä valmistelu- tai tiedonkeruuvaiheesta puhdistusvaiheeseen.

Vuosina 2016–2024 EU on investoinut jo yli 24 miljoonaa euroa räjähtämättömien taisteluvälineiden poistamiseen liittyviin hankkeisiin.

2. Alusten aiheuttamaa merten pilaantumista koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpano ja valvonta

Komissio on sitoutunut tarjoamaan jäsenvaltioille välineitä alusten aiheuttaman merten pilaantumisen havaitsemiseen ja torjuntaan. Ensinnäkin jäsenvaltiolle tarjotaan satelliittivalvonnan työkalu (CleanSeaNet-palvelu) alusten aiheuttaman merten pilaantumisen havaitsemista varten. Toiseksi epäiltyihin sääntöjenvastaisuuksiin puuttumiseksi perustetaan tarkastusjärjestelmä hiljattain tarkistetun satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetun direktiivin ja satamassa

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/59/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, alusliikennettä koskevan yhteisön seuranta- ja tietojärjestelmän perustamisesta sekä neuvoston asetuksen 93/75/ETY kumoamisesta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32002L0059>.

⁸ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 29–31.

⁹ Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia, <https://www.consilium.europa.eu/media/67499/st14280-en23.pdf>.

¹⁰ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautus 37.

olevista vastaanottolaitteista annetun direktiivin¹¹ puitteissa. Molemmat direktiivit tarjoavat Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) ylläpitämiä täytäntöönpanon tukemiseen tarkoitettuja välineitä (satamavaltioiden suorittaman valvonnan kohdentamis- ja raportointijärjestelmä – THETIS ja THETIS EU).

Alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annettu direktiivi ei pelkästään sisällä kansainvälisiä standardeja vaan tarjoaa jäsenvaltioille myös tietoa mahdollisten vuotojen havaitsemisesta. CleanSeaNet-palvelu on EMSAn eurooppalainen öljyvahinkojen tarkkailu ja alusten paikannuspalvelu. Jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmä on kokoontunut säännöllisesti vuosittain vuodesta 2007 lähtien ja esittää CleanSeaNetin käyttämää teknologiaa ja menetelmiä sekä niiden luotettavuutta ja tehokkuutta koskevia teknisiä ratkaisuja. Ryhmä osallistuu hiljattain muutetun alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetun direktiivin vuoksi CleanSeaNetissä suunniteltavien parannusten valmisteluun.

Alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetussa direktiivissä käytettyjen satelliittivalvonnan työkalujen (CleanSeaNet) ja satamavaltioiden suorittaman valvonnan kohdentamis- ja raportointijärjestelmän (THETIS) välillä on myös synergioita. THETIS-järjestelmän kautta jäsenvaltioiden viranomaiset esimerkiksi pääsevät aluksia koskeviin satamavaltioiden suorittamaan valvontaan kuuluvien tarkastusten aiempiin havaintoihin ja voivat hyödyntää näitä tietoja arvioidakseen sitä, epäilläänkö alusta laittomasta päästöstä. Jäsenvaltiot voivat käyttää THETIS-järjestelmää myös pyytääkseen toisen jäsenvaltion viranomaista (esim. seuraavassa käyntisatamassa) tarkastamaan epäillyn aluksen. Jäsenvaltion viranomaiset voivat myös tarkistaa THETIS EU:n avulla, onko kyseisen aluksen jätehuolto tarkastettu, ja onko kyseinen jäte jätetty edellisen käyntisataman vastaanottolaitteisiin.

Yhdennetyt meripalvelut kerää tiedot EU:lle SafeSeaNetin, CleanSeaNetin, THETISin ja THETIS EU:n avulla. Näin mahdollisen pilaantumistapahtuman todentaminen on helpompaa. Näin ollen jäsenvaltioilla on tukenaan erityinen EMSAn isännöimä EU:n keskus alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen havaitsemisessa ja torjumisessa.¹²

Satamissa olevista vastaanottolaitteista annettu direktiivi asettaa vaatimuksia jätteiden toimittamiselle aluksilta satamiin. Alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetulla direktiivillä ehkäistään tällaisen jätteen laitonta päästämistä mereen, ja satamissa olevista vastaanottolaitteista annetulla direktiivillä pannaan täytäntöön jätteen asianmukainen keräys ja jätehuolto. Satamissa olevista vastaanottolaitteista annetun direktiivin toimitusvelvoite vastaa MARPOL-yleissopimuksessa vahvistettuja päästökieltoja. Alusten on raportoitava jätteen ennakoilmoitukset ja jätetoimitustositteet, jotka muodostavat perustan THETIS EU:hun kirjattaville tarkastuksille. Komissio seuraa tarkastusmääriä ja tarkistaa, onko vuotuinen tavoite saavutettu.¹³

Äskettäin tarkistetulla satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevalla direktiivillä parannetaan satamavaltioiden suorittamaa valvontaa koskevaa järjestelmää, jossa satamavaltioiden tarkastajat tarkastavat ulkomaisia aluksia muiden valtioiden kuin lippuvaltion satamissa varmistaakseen, että aluksen päällikön, muun päällystön ja miehistön pätevyys sekä aluksen kunto ja varusteet ovat kansainvälisten yleissopimusten ja EU:n sisällä sovellettavan EU:n lainsäädännön vaatimusten mukaisia. Näin ollen satamavaltioiden suorittama valvonta on tärkeää meriturvallisuuden varmistamisen ja meriympäristön suojelun kannalta. Tarkistetulla direktiivillä i) saatetaan EU:n lainsäädäntö ajan tasalle ja yhdenmukaistetaan se Pariisin yhteisymmärryspöytäkirjassa (MoU) ja

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/883, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, aluksilta peräisin olevan jätteen toimittamiseen tarkoitettuista satamassa olevista vastaanottolaitteista, direktiivin 2010/65/EU muuttamisesta ja direktiivin 2000/59/EY kumoamisesta, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/883/oj>.

¹² Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 41–53.

¹³ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 54–58.

IMOn yleissopimuksissa vahvistettujen kansainvälisten sääntöjen ja menettelyjen kanssa; ii) suojellaan kalastusaluksia, niiden miehistöä ja ympäristöä muun muassa ottamalla käyttöön vapaaehtoisia tarkastuksia koskeva järjestelmä suurempia kalastusaluksia varten (pituus yli 24 metriä); iii) varmistetaan vaikuttava ja yhdenmukainen toimintamalli satamavaltiotarkastusten suorittamiselle.¹⁴

3. Alusten aiheuttaman merten pilaantumisen seuranta koskeva EU:n kehys

EU hyväksyi vuonna 2008 [meristrategiapuitedirektiivin](#)¹⁵, jolla ylläpidetään puhtaita, terveitä, tuottavia ja häiriönsietokykyisiä meriekosysteemejä ja varmistetaan samalla merialueiden luonnonvarojen kestävämpi käyttö.

Direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot kehittävät kansallisia meristrategioita ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi tai jo saavutetun hyvän tilan ylläpitämiseksi kaikkien 11 kuvaajan osalta, joita ovat muun muassa epäpuhtaudet ja merten roskaantuminen. Ympäristön hyvä tila olisi pitänyt saavuttaa vuoteen 2020 mennessä. Meristrategioissa arvioidaan meriympäristöjä säännöllisesti, asetetaan tavoitteita ja päämääriä, laaditaan seurantaohjelmia ja otetaan käyttöön toimenpiteitä merivesien tilan parantamiseksi. Nämä strategiat on päivitettävä kuuden vuoden välein. Koska kyseessä on puitedirektiivi, jäsenvaltioiden kehittämässä seurantaohjelmissa voidaan hyödyntää myös useita muita EU:n omia tai alueellisia ja kansainvälisiä seurantatoimia. Komissio on sitoutunut parantamaan jäsenvaltioiden seurantaohjelmia ja on julkaissut [kaksi kertomusta](#), jotka ohjaavat jäsenvaltioita niiden seurantatoimissa. Samalla se myös käy jatkuvaa vuoropuhelua meristrategiapuitedirektiivin yhteisen täytäntöönpanostrategian kautta. Meristrategiapuitedirektiiviä tarkistetaan parhaillaan.¹⁶

III. KOMISSION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN SUOSITUKSIIN

Suositus 1 – Parannetaan pilaantumista koskevien EMSAn varoitusvälineiden toimintaa ja vaikuttavuutta

(Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027)

Komission olisi EMSAn tuella

(a) annettava jäsenvaltioille ohjeita toteutettavista toimista ja CleanSeaNet-varoituksiin liittyvistä raportointivelvoitteista

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen.

¹⁴ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 59–61.

¹⁵ Direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiapuitedirektiivi), EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19–40, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32008L0056>.

¹⁶ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 73–91.

Komissio jatkaa EMSAn tuella yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa erityisesti CleanSeaNetin käyttäjäryhmän osalta ja kannustaa jäsenvaltioita toteuttamaan toimia sekä raportoimaan CleanSeaNet-varoitusten jatkotoimista (CleanSeaNetin mahdolliset havaitut pilaantumistapahtumat). CleanSeaNetiin liittyvää erityisohjeistusta kehitetään yhdessä CleanSeaNetin käyttäjäryhmän kanssa. Komissio julkaisee EMSAn tuella ohjeet, joissa vahvistetaan raportointimenettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt, jotta jäsenvaltiot voivat täyttää vuonna 2027 alkavat raportointivelvoitteensa.

(b) kehitettävä teknologiaa ja menetelmiä muita epäpuhtauksia kuin öljyä koskevia varoituksia varten

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen.

Komissio tehostaa EMSAn tuella CleanSeaNet-järjestelmää, jotta se voi varoittaa jäsenvaltioita useammista epäpuhtauksista, kuten jätevedestä, jätteestä ja kadonneista säiliöistä. Tämä tehtävä on suunniteltu osana hanketta, jossa EMSAn ylläpitämät tietotekniset välineet mukautetaan muutetun alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetun direktiivin tarpeisiin. Hankkeen ajoitus vastaa direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä vahvistettua aikataulua.

(c) ja arvioitava pilaantumista koskevien EMSAn varoitusten luotettavuutta ja sitä, ovatko jäsenvaltioiden varoitusten johdosta toteuttamat toimet vaikuttavia.

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen.

Komissio seuraa jäsenvaltioiden CleanSeaNet-varoituksiin liittyviä toimia ja raportoi mahdollisten havaittujen, todennettujen ja vahvistettujen CleanSeaNetin pilaantumistapahtumien määrät. CleanSeaNetin luotettavuutta koskevia tietoja analysoidaan vertaamalla niitä jäsenvaltioiden ilmoittamiin vahvistettuihin tapahtumiin ottaen samalla huomioon, että havainnointiajankohta ja todentamisessa käytetyt resurssit ovat äärimmäisen tärkeitä paikan päällä tehtävän todentamisen vaikuttavuuden varmistamiseksi. Tiedot jäsenvaltioiden toimien tehokkuudesta saadaan vertaamalla todennettujen tapahtumien määrää vahvistettujen tapahtumien määrään. Tällainen analyysi voidaan tehdä vasta, kun uudet raportointivelvoitteet tulevat jäsenvaltioille pakollisiksi, eli kun määräaika direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt heinäkuussa 2027. Ennakotietoja varoitusten luotettavuuden arvioimiseksi voidaan odottaa aikaisintaan vuoden 2027 lopussa, koska direktiivi on silloin ollut osa kansallista lainsäädäntöä viisi kuukautta. Nämä tiedot ovat puutteellisia, koska esimerkiksi edellisen kalenterivuoden aikana vahvistetusta tapahtumasta määrättyjä seuraamuksia koskevien tietojen raportoinnin ensimmäinen määräaika on 30. kesäkuuta 2028.

Suositus 2 – Vahvistetaan jäsenvaltioiden EU:n direktiivien nojalla suorittamien pakollisten tarkastusten seurantaa

(Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2028)

Komission olisi EMSAn tuella parannettava jäsenvaltioiden tapaa raportoida siitä, miten ne noudattavat EU:n direktiivien mukaisia vaatimuksia tarkastusten tekemisestä ja seuraamusten soveltamisesta tai sanktioista; tämä voisi tapahtua esimerkiksi määrittämällä raportoinnin määräajat, raportointimuodot ja indikaattorit

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen.

Alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen osalta komissio luo EMSAn tuella uuden raportointivälineen muutetun alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta annetun direktiivin täytäntöönpanoa varten tarkistaakseen, todentavatko jäsenvaltiot mahdolliset tapahtumat ja soveltavatko ne seuraamuksia tapauksissa, joissa pilaantuminen vahvistettiin ja rikkoja tunnistettiin. Edellisen kalenterivuoden aikana määrättyjen seuraamusten raportoinnin määräaika on vuosittain 30. kesäkuuta. Komissio laatii EMSAn tuella raportointimuodon ja julkistaa alusten aiheuttamaa ympäristön pilaantumista koskevat indikaattorit. Uudet indikaattorit voidaan jakaa vasta sen jälkeen, kun uudet raportointivelvoitteet tulevat pakollisiksi eli vuoden 2028 loppuun mennessä, kun ensimmäiset raportit ovat saatavilla.

Muutetussa direktiivissä säädetään satamavaltiotarkastusten osalta jäsenvaltioiden tarkastajien paremmasta koulutuksesta tarkastusten laadun parantamiseksi ja samalla tiukennetaan myös määräaika, jonka kuluessa jäsenvaltioiden on toimitettava tarkastuskertomuksensa EU:n tietokantaan; tämä määräaika tulee olemaan 72 tuntia.

Suositus 3 – Seurataan EU:n rahoittamien hankkeiden laajentamiseen liittyviä kysymyksiä

(Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2026)

Komission olisi yhdessä jäsenvaltioiden kanssa seurattava laajentamiseen liittyviä kysymyksiä, jotka vaikuttavat alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen torjuntaan koskeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin.

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen **osittain**.

Kuten tilintarkastustuomioistuin huomautti, useilla EU:n rahoitusohjelmilla rahoitetaan hankkeita, jotka koskevat alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen torjuntaa. Toisaalta mitään EU:n rahoitusohjelmaa ei ole tarkoitettu yksinomaan alusten aiheuttamaa pilaantumista varten. Tämä suositus on siksi otettava huomioon kaikissa sellaisissa rahoitusohjelmissä, jotka sisältävät alusten aiheuttaman pilaantumisen torjuntahankkeita.

Komissio ja jäsenvaltiot hallinnoivat yhteistyössä suurinta osaa Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ja EMKVR:n alaisista alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen torjuntahankkeista. Komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa ja ottaa kysymyksen laajentamisesta lähtökohdaksi EMKVR:n vuotuisissa tuloksellisuuden tarkastelukokouksissa kannustaakseen varojen käyttämiseen tämän tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen liitteessä VI mainitun kaltaisiin hankkeisiin ja niiden laajentamiseen. Hankkeiden laajentamiseen liittyvien kysymysten arviointi kuuluu kuitenkin edelleen jäsenvaltioille.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa kestävä sinisen talouden kumppanuus keskittyy yleensä vähentämään sinisen talouden vaikutuksia meri- ja rannikkoympäristöön. Vaikka alusten aiheuttamaan ympäristön pilaantumiseen ei puututa kohdennetuilla toimilla, kumppanuudella edistetään innovatiivisia ja kestäviä konsepteja pienille ja keskisuurille aluksille ja huviveneilylle, kuten strategisessa tutkimus- ja innovointiohjelmassa 2024 todetaan.¹⁷ EU:n missiossa ”Valtamerien ja vesistöjen ennallistaminen” käsitellään myös tavoitetta vähentää valtamerien, merien ja vesien saastumista sekä tarvetta tukea hiilineutraalia sinistä taloutta¹⁸. Komissio tarkastelee kestävä

¹⁷ [sustainable_blue_economy_partnership_strategic_research_and_innovation_agenda_2024.pdf](#) (sivu 8).

¹⁸ Valtamerien ja vesistöjen ennallistaminen.

sinisen talouden kumppanuuden ja EU:n mission ”Valtamerien ja vesistöjen ennallistaminen” puitteissa kysymyksiä, jotka vaikuttavat tuettujen hankkeiden laajentamiseen, koska nämä kysymykset ovat hankkeiden keskeisiä tavoitteita.

Muiden rahoitusohjelmien, joihin voi sisältyä alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen torjuntahankkeita, erityisen rakenteen vuoksi komissio ei voi kuitenkaan panna täytäntöön näitä ohjelmia koskevaa suositusta.

Suositus 4 – Parannetaan merivesien ympäristön tilaa koskevaa raportointia ja seurantaa

(Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027)

Komission olisi parannettava epäpuhtauksia ja merten roskaantumista koskevan seurannan ja raportoinnin yhdenmukaistamista sekä jäsenvaltioiden kesken että komissiolle tapahtuvan seurannan ja raportoinnin osalta. Tähän sisältyy vertailukelpoisten taustatietojen saatavuus, jotta meriympäristön tilan edistymistä voidaan mitata paremmin.

Komissio **hyväksyy** tämän suosituksen.

Komissio on jo tehnyt jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä parantaakseen seurannan ja raportoinnin yhdenmukaistamista meristrategiapuitedirektiivin yhteisen täytäntöönpanostrategian avulla. Komissio jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa kehittääkseen tätä edelleen. Komissio arvioi parhaillaan meristrategiapuitedirektiiviä ja ottaa sen vuoksi huomioon myös nämä seuranta- ja raportointivelvoitteet. Komissio voi ehdottaa tarvittavia muutoksia lainsäädäntöön, mutta se ei voi kuitenkaan vaikuttaa vaikutustenarvioinnin tulokseen. EU on rahoittanut tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmillaan erilaisia hankekokonaisuuksia tavoitteenaan muun muassa yhdenmukaistaa muovisaasteen seurantaa ja arviointia. [Horisontti Eurooppa -puiteohjelman strategiseen suunnitelmaan 2025–2027](#) sisältyy myös tarve seurata makean veden ja meriveden saastumista lähteestä mereen ja puuttua siihen. Komissio pyrkii jatkuvasti vahvistamaan tutkimuksen, toimintaperiaatteiden laatimisen ja täytäntöönpanon välistä yhteyttä ja tukee voimakkaasti hankkeiden tulosten käyttöönottoa meristrategiapuitedirektiivin täytäntöönpanossa.